

Sygn. akt III AUa 351/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja (spr.)
Sędziowie:	SA Elżbieta Gawda SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska
Protokolant: sekretarz sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2017 r. w Lublinie

sprawy J. S.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do emerytury rolniczej

na skutek apelacji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 6 marca 2017 r. sygn. akt IV U 689/16

oddala apelację.

Elżbieta Gawda Elżbieta Czaja Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska

Sygn. akt III AUa 351/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 maja 2016 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił J. S. prawa do emerytury. W uzasadnieniu wskazano, że ubezpieczony nie udowodnił wymaganego okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu w wymiarze co najmniej 30 lat, a jedynie 28 lat, 3 miesiące i 21 dni. Na podstawie przedłożonych dokumentów zaliczono okresy podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu: od 1.01.1980r. do 31.12.1988r. oraz od 01.01.1997r. do 21.04.2016r.

Odwołanie od decyzji złożył J. S., wnosząc o przyznanie prawa do emerytury rolniczej poprzez zaliczenie do ubezpieczenia emerytalno-rentowego okresu pracy we własnym gospodarstwie rolnym od 21.06.1978r. do 31.12.1979r. Na rozprawie ubezpieczony oświadczył, że od 22 kwietnia 2016r. podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników jako

domownik rolnika, a składki za cały okres podlegania zostały opłacone. Ubezpieczony wniósł o uwzględnienie w/w okresu opłacania składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 6 marca 2017 roku Sąd Okręgowy w Siedlcach zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że ubezpieczonemu J. S. przysługuje prawo do emerytury rolniczej od dnia (...).

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

Ubezpieczony J. S. ur. (...) w dniu (...) ukończył 60 lat. W dniu 9 maja 2016r. złożył wniosek o emeryturę rolniczą.

Decyzją z 19 maja 2016r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił J. S. prawa do emerytury wskazując, że ubezpieczony nie udowodnił wymaganego okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, zaliczono jedynie okresy od 01.01.1980r. do 31.12.1988r. oraz od 01.01.1997r. do 21.04.2016r.

Od dnia 21 czerwca 1978r. J. S. stał się właścicielem nieruchomości rolnych o powierzchni 1,75 ha na podstawie umowy darowizny sporządzonej w formie aktu notarialnego (kopia umowy darowizny w formie aktu notarialnego z dnia 21.06.1978r. k. 3-3v akt sprawy i k. 9-9v akt emerytalnych). Od momentu przekazania w/w części gospodarstwa przez rodziców ubezpieczony prowadził własne gospodarstwo rolne. Ubezpieczony był właścicielem gospodarstwa rolnego od 21 czerwca 1978r., jednak grunty te zostały opodatkowane od 1 stycznia 1980r. i dlatego od tego też dnia wnioskodawca został objęty składką na Fundusz Emerytalny (...) (pismo z Urzędu Miasta i Gminy K. z dnia 5.05.2016r. k. 8 akt emerytalnych).

Wnioskodawca podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu rolników w okresie od 1 stycznia 1980r. do 31 grudnia 1988r. jako rolnik, w tym był zwolniony z opłacania składek jako młody rolnik od 1 stycznia 1980r. do 31 grudnia 1984r., następnie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników od 1 lutego 1997r. do 21 kwietnia 2016r. jako rolnik. J. S. od 22 kwietnia 2016r. podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników jako domownik rolnika M. S. (syna), a składki z tego tytułu są opłacane (okoliczność bezsporna, pismo procesowe organu rentowego, k. 19-19v akt sprawy).

Sąd uznał, że odwołanie J. S. jest zasadne.

Zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2016r. poz. 277 j.t.) emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu rolnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: w przypadku mężczyzny osiągnął wiek 60 lat, podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat, a także zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej. Stosownie do treści art. 20 ust. 1 i 3 w/w ustawy dla osób urodzonych po 31.12.1948r. do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy: (1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990; (2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983r.

W niniejszej sprawie organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu w wymiarze 28 lat, 3 miesiące i 21 dni, tj. okresy od 1.01.1980r. do 31.12.1988r. oraz od 1.01.1997r. do 21.04.2016r. J. S. wniósł o zaliczenie okresu od przekazania mu gospodarstwa rolnego przez rodziców do momentu uznanego przez organ rentowy, czyli od 21 czerwca 1978r. do 31 grudnia 1979r. (1 rok, 6 miesięcy i 10 dni).

Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwolił na uwzględnienie do okresu ubezpieczenia społecznego rolników okresu od 21 czerwca 1978r. do 31 grudnia 1979r. na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, który przewiduje możliwość zaliczenia do wymaganych okresów ubezpieczenia także okresu prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16. roku życia a przez dniem 1 stycznia 1983r. Przepis ten, w odróżnieniu do regulacji zawartej w punkcie 1 powołanego artykułu, nie uzależnia możliwości uwzględnienia okresu prowadzenia gospodarstwa rolnego przed 1 stycznia 1983r. od konieczności podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników lub uiszczania składek na

ubezpieczenie albo zwolnienia z obowiązku ich opłacania. W ocenie Sądu, wystarczające jest samo wykazanie prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 lat i przed dniem 1 stycznia 1983r. W okolicznościach niniejszej sprawy nie budzi wątpliwości, że ubezpieczony przejął część gospodarstwa rolnego po rodzicach od 21 czerwca 1978r. i spełniał przesłanki pozwalające uznać go wówczas za rolnika. Od momentu uzyskania w drodze darowizny gospodarstwa rolnego o powierzchni 1,75 ha wnioskodawca rozpoczął prowadzenie własnej działalności rolniczej. Tym samym po doliczeniu w/w spornego okresu do stażu uznanego dotychczas przez organ rentowy (28 lat, 3 miesiące i 21 dni) J. S. wykazał 29 lat, 10 miesięcy i 1 dzień, a do wymaganych przepisami 30 lat okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu brakowało mu jeszcze 2 miesiące. W tym zakresie Sąd miał na uwadze, iż wnioskodawca od 22 kwietnia 2016r. nadal podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników jako domownik rolnika M. S., zatem brakujące 2 miesiące zostały zaliczone z okresu po 21 kwietnia 2016r., czyli maj i czerwiec 2016r., za które opłacono przewidziane składki. Co za tym idzie, dopiero w czerwcu 2016r. ubezpieczony spełnił ostatnią przesłankę do ustalenia prawa do emerytury rolniczej, tj. podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat. W konsekwencji powyższego prawo do emerytury przysługuje wnioskodawcy od dnia (...). Sąd wziął pod uwagę okoliczności zaistniałe po dniu wydania zaskarżonej decyzji, ale przed wydaniem wyroku, i uwzględnił stan sprawy na datę orzekania. Nie budzi bowiem wątpliwości, iż ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu społecznemu jako domownik rolnika i opłacał stosowne składki również po wydaniu decyzji z dnia 19 maja 2016r.

Całokształt okoliczności sprawy dał zatem podstawy do uznania, że J. S. spełnił wszystkie warunki niezbędne do ustalenia prawa do emerytury rolniczej określone w art. 19 ust. 2 w zw. z art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Wobec powyższego Sąd ustalił, że ubezpieczonemu przysługuje prawo do emerytury rolniczej od dnia(...).

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wniósł organ rentowy zaskarżając wyrok w całości zarzucając:

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 19 ust 2 pkt 2 w zw. z art. 20 ust 1 pkt 2 ustawy z 20.12.1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U z 2016 r. poz. 277 ze zm.) przez ich niewłaściwe zastosowanie, polegające na zaliczeniu do okresów ubezpieczenia okresu od 21 czerwca 1978r. do 31 grudnia 1979r. jako okresu ubezpieczenia społecznego rolników, pomimo że za okres ten nie została opłacona składka na ubezpieczenie emerytalno – rentowe;

- 20 art. 6 pkt 14 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, poprzez pominięcie treści tego przepisu i uznanie, że w okresie od 21 czerwca 1978 roku do 31 grudnia 1979 roku nie istniał obowiązek opłacania składek dla rolników prowadzącego własne gospodarstwo rolne;

3) art. 1,2,38 i 40 ustawy z 27 października 1977r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz.U. 1977.32. 140) przez ich niezastosowanie tj. pominięcie obowiązku opłacania składek;

- naruszenie prawa procesowego tj. art.232 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności spraw poprzez pominięcie okoliczności, że odwołujący nie opłacił składki na ubezpieczenie rolnicze za okres od 21 czerwca 1978 r. do 31 grudnia 1979 r. i okres ten nie może być uznany za okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu;

Wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, bądź uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył.

Apelacja nie jest zasadna.

Ustalenia sądu I instancji i wyprowadzone na ich podstawie wnioski Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne. Sprawia to, że nie zachodzi potrzeba powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych oraz dokonanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku interpretacji przepisów prawa mających zastosowanie w niniejszej sprawie.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie nie jest sporny. Spór dotyczy interpretacji przepisów prawnych i w konsekwencji możliwości zaliczenia do stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy okresu prowadzenia przez niego gospodarstwa rolnego od 21 czerwca 1978 roku do 31 grudnia 1979 roku.

Od dnia 21 czerwca 1978 r. J. S. stał się właścicielem nieruchomości rolnych o powierzchni 1,75 ha na podstawie umowy darowizny sporządzonej w formie aktu notarialnego. Od momentu przekazania w/w części gospodarstwa przez rodziców ubezpieczony prowadził własne gospodarstwo rolne. Jak wynika z pisma z Urzędu Miasta i Gminy K. z dnia 5.05.2016r. k. 8 akt emerytalnych grunty te zostały opodatkowane od 1 stycznia 1980r. i od tego dnia wnioskodawca został objęty składką na Fundusz Emerytalny (...).

Zgodnie z art. 20 ust 1 ustawy z 20.12.1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;
- 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;
- 3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

Przepis ten zawiera 3 kategorie okresów zaliczanych do stażu ubezpieczeniowego, przy czym unormowanie zawarte w art. 20 ust 1 pkt 3 ustawy nie ma w sprawie zastosowania. Art. 20 ust 1 pkt 1 dotyczy kwestii podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983 – 1990 i co do tej kategorii ustawa dodatkowo definiuje, że chodzi o takie okresy, za które opłacono składkę, z zastrzeżeniem przypadków gdy obowiązek ten nie istniał z mocy przepisów odrębnych. Drugi rodzaj okresu zaliczanego uregulowano w ust 1 pkt 2. Znajduje on zastosowanie do wnioskodawcy, gdyż dotyczy okresu prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie przed dniem 1 stycznia 1983 roku. W tym przypadku ustawodawca w odróżnieniu od pkt 1 nie przewiduje warunku opłacania składek.

Prawidłowo więc Sąd I instancji uznał, że do zaliczenia spornego okresu wystarczające jest samo wykazanie prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 lat i przed dniem 1 stycznia 1983r. W okolicznościach niniejszej sprawy okoliczność ta nie budzi wątpliwości.

Porównując regulacje zawarte w powyższym przepisie z art. 10 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach u rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który okres prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia nakazuje uwzględnić tylko przed dniem 1 lipca 1977r. (art. 10 ust 1 pkt 2) zaś zaliczenie okresu prowadzenia gospodarstwa rolnego od 1 lipca 1977r. uzależnia od opłacenia za ten okres składek (art. 10 ust 1pkt 1 w zw. z pkt 2) stwierdzić należy, że sytuacja osób domagających się świadczeń na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników została w tym zakresie unormowana inaczej niż osób domagających się świadczeń na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Odmienne od świadczeń z systemu powszechnego, w przypadku świadczeń z ubezpieczenia KRUS prowadzenie gospodarstwa rolnego przed dniem 1 stycznia 1983 r. umożliwia doliczenie tego okresu do okresu ubezpieczenia na podstawie art. 20 ust 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników bez konieczności wykazania opłacania składek.

W tym stanie rzeczy nie są zasadne zarzuty naruszenia prawa materialnego wskazane w apelacji.

Podkreślić należy, że definicja zawarta w art. 6 pkt 14, w świetle której - przy okresach podlegania określone mu ubezpieczeniu społecznemu - rozumie się tylko takie okresy, za które opłacono przewidziane w odpowiednich przepisach składki na to ubezpieczenie, chyba że w myśl tych przepisów nie istniał obowiązek opłacania składek – dotyczy unormowania zawartego w art. 20 ust 1 pkt 1 ustawy.

Przepis ten nie miał więc w sprawie zastosowania i nie mógł zostać naruszony.

Zarzut naruszenia przepisów ustawy z 27 października 1977 roku zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (DZ. U. 1977.32.140) uznać należy również za chybiony, bowiem wnioskodawca dochodzi swoich uprawnień wynikających z obowiązującej obecnie ustawy.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., orzekł jak w sentencji.